

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/318/2020
Identifikačné číslo spisu:	1516202602
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1516202602.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Poľnohospodárska Pôda s.r.o., so sídlom v Bratislave, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpeného LawService, s. r. o., so sídlom vo Zvolene, Stráž 223, proti žalovanej O. W., bývajúcej v I., Š. X, zastúpenej BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Hviezdoslavovo námestie 25, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16C/158/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. júna 2020 sp. zn. 5Co/147/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 8. apríla 2019 č. k.16C/158/2016-198 zamietol žalobu žalobcu a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 137 písm. c/, § 228 ods. 2, zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 132 ods. 1, § 133 ods. 2, § 575 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území X., obec I., okres I., zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu, parc. č. XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 705 m² a zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu, parc. č. XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 501 m². Súd prvej inštancie sa prioritne zaoberal tým, či má žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení. V konaní nebolo sporné, že na základe rozhodnutia správneho orgánu bola náhrada za vyvlastnené pozemky, ktoré boli predmetom tohto konania zložená na depozitný účet Slovenského pozemkového fondu a mala by byť

vyplatená tomu, o kom bude právoplatne rozhodnuté, že bol v čase vydania rozhodnutia o vyvlastnení vlastníkom pozemku. Pretože určenie príjemcu náhrady za vyvlastnené pozemky by malo byť závislé od výsledku tohto konania, mal súd za to, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Súd prvej inštancie zamietol žalobu, zmenu žaloby však nepripustil, predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva žalobcu. Prvoinštančný súd k záveru, že žalovaná je v konaní pasívne legitimovaná, keďže súčasne so žalobou požiadal aj o zápis poznámky o prebiehajúcom súdnom konaní, ktorá bola zapísaná dňa 29. februára 2016, t.j. pred uzatvorením kúpnej zmluvy medzi žalovanou a spoločnosťou MH Invest s.r.o., a teda výrok súdu by bol záväzný aj pre tretie osoby. Plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo 7. júla 2015 sa stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovanej plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím zanikol aj predmetný záväzok. Žalobca preto nemohol byť jeho vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia tohto pozemku. Záverom dodal, že na uvedené závery súdu nemôže mať vplyv ani výsledok prebiehajúcich správnych konaní, resp. súdnych konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pretože vo veci mala plný úspech.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 17. júna 2020 sp. zn. 5Co/147/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie uvedenými v napadnutom rozsudku. Odvolací súd súhlasil so závermi súdu prvej inštancie, hoci uvedené preskúmanie už považoval za nadbytočné s ohľadom na vyššie konštatovanú neexistenciu naliehavého právneho záujmu, že dňom, t. j. 8. júla 2015, kedy vláda Slovenskej republiky uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom Výbudovanie strategického parku vzniklo priamo zo zákona podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 predkupné právo štátu. Kúpna zmluva medzi žalobcom a žalovanou bola uzatvorená dňa 7. júla 2015, preto v čase uzavretia predmetnej zmluvy nebola zmluvná voľnosť účastníkov zmluvného vzťahu obmedzená, tzn. neexistovala skutočnosť, ktorá by bránila realizácii predmetu zmluvy. Táto nastala až po uzatvorení zmluvy, ale pred rozhodnutím správneho orgánu o vklade, na ktorú bol správny orgán povinný prihliadnuť. Správne súd prvej inštancie podporil svoje rozhodnutie s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžrk/5/2017 a sp. zn. 10Sžrk/8/2017. V tomto smere odvolací súd nemal čo vytknúť súdu prvej inštancie, pokiaľ išlo o posúdenie okamihu vzniku predkupného práva a následne nemožnosti plnenia. Odvolací súd nemal pochybnosť o tom, že skutočnosti, ktoré nastali po preveze vlastníckeho práva k sporným pozemkom, založili dodatočnú nemožnosť plnenia, odhliadnuc však od toho, že primárne mala byť žaloba zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, avšak dospel k nesprávnym právnym záverom o jeho existencii. Odvolací súd zastal názor, že naliehavý právny záujem daný nebol. Aj napriek uvedenému však odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie napadnuté odvolaním žalobcu je vo výroku vecne správne, keďže žalobu zamietol, hoci z iného právneho dôvodu, ako ku ktorému dospel súd odvolací, ale túto otázku neposúdil správne, a keďže vo veci samej správne žalobu zamietol, preto ho s poukazom na § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd k nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení poznamenal, že žalobcovi vychádzajúc z podanej žaloby o určenie vlastníckeho práva, ale o to, aby mal k dispozícii rozhodnutie, ktorým si bude môcť pred Okresným súdom Nitra požiadať o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie zloženej do úschovy. Z uvedeného potom vyplývalo, že za uvedených okolností potom ide už o iné konanie a ani v prípade vyhovenia predmetnej žaloby nebolo možné s určitosťou konštatovať, či by prišlo k odstráneniu spornosti o tom, koho možno považovať za príjemcu predmetu úschovy. Odvolací súd konštatoval, že mu je známe, že na Okresnom súde Nitra prebiehajú obdobné spory vo veci žalobcu o určenie vlastníckeho práva, v ktorých Krajský súd v Nitre ako súd odvolací už rozhodoval a rozsudky Okresného súdu Nitra o zamietnutí žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu potvrdil (rozsudky Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/297/2018-330 z 7. marca 2019 a č. k. 6Co/63/2018174 z 27. júna 2018). Odvolací súd sa s uvedenými rozhodnutiami stotožnil. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani

k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo strany sporu na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania ako procesne úspešnej strane.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CS. Namietal zmätočnosť a arbitrárnosť napadnutého rozsudku, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia v takom rozsahu, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Arbitráry záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu, posúdil odvolací súd vec posúdil podľa iných ustanovení ako súd prvej inštancie. Záver odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu považoval za arbitrárny z dôvodu, že sa stále rieši aktuálne otázka, komu má byť náhrada vyplatená, nakoľko pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku (z úschovy súdu) musí žalobca preukázať, že bol jeho vlastníkom ku dňu vyvlastnenia, teda, že vyvlastnené bolo (práve) jeho vlastnícke právo k pozemku. Súd poukázal na všeobecne formulované závery judikatúry, avšak bez akejkoľvek skutkovej spojitosti s posudzovaným prípadom. Vôbec sa nezaoberal posúdením konkrétnych skutkových okolností posudzovanej veci. Taktiež postupoval nesprávne, keď sa nevysporiadal s rozhodnutiami Krajského súdu v Nitre, ktorá zaujali k otázke naliehavého právneho záujmu odlišné stanoviská. Zmenu žaloby by súd nemal posudzovať príliš formalisticky, ale mal by sa snažiť zabezpečiť žalobcovi zákonný prístup k súdu a k prejednávaniu jej veci pred ním, pretože v opačnom prípade tu na druhej strane budú figurovať peniaze vložené do úschovy súdu práve z dôvodu spornosti vlastníctva, a na druhej strane bude prijatý záver o nutnosti zamietnutia žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení, kto bol vlastníkom v čase vyvlastnenia. Nesprávny procesný postup spočíva jednak v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyrovnávajúceho sa so všetkými podstatnými a relevantnými argumentmi. Tiež spočíva v tom, že v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu (spočívajúceho v tvrdení, že predmetom žaloby je určenie vlastníckeho práva do minulosti) bolo porušené žalobcovo právo na spravodlivý proces. Rovnako je nesprávnym procesným postupom súdu, keď krajský súd nevytvoril procesný priestor na vyjadrenie k dovtedy nepoužitým ustanoveniam právneho predpisu (naliehavý právny záujem, konanie o úschovách). Navrhol aby dovolací súd rozhodnutie Krajského súdu v Nitre v celom rozsahu zrušil. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť v celom rozsahu a súčasne v zmysle § 444 ods. 2 CSP navrhol odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu vyjadrila a navrhla, aby dovolací súd v súlade s ustanovením § 448 v spojení s ustanovením § 451 ods. 1 CSP rozsudkom podané dovolanie ako nedôvodné zamietol a uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Posúdením návrhu dovolateľa o odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m.m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu

spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo/140/2019 alebo sp. zn. 4Cdo/120/2019).

16. Dovolateľ vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal arbitrárny, nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, bez akéhokoľvek posúdenia skutkových okolností, ako aj zjavné neodôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

17. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a

záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (sp. zn. II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (sp. zn. I. ÚS 188/06).

18. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

19. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku žalobcu na určenie.

19.1. Súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, avšak dospel k nesprávnym právnym záverom o jeho existencii. Odvolací súd zastal názor, že naliehavý právny záujem daný nebol. Aj napriek uvedenému však odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie napadnuté odvolaním žalobcu je vo výroku vecne správne, keďže žalobu zamietol, hoci z iného právneho dôvodu, ako ku ktorému dospel súd odvolací, ale túto otázku neposúdil správne, a keďže vo veci samej správne žalobu zamietol, preto ho s poukazom na § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd k nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení poznamenal, že žalobcovi vychádzajúc z podanej žaloby o určenie vlastníckeho práva, ale o to, aby mal k dispozícii rozhodnutie, ktorým si bude môcť pred Okresným súdom Nitra požiadať o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie zloženej do úschovy. Z uvedeného potom vyplývalo, že za uvedených okolností potom ide už o iné konanie a ani v prípade vyhovenia predmetnej žaloby nebolo možné s určitosťou konštatovať, či by prišlo k odstráneniu spornosti o tom, koho možno považovať za príjemcu predmetu úschovy. Odvolací súd konštatoval, že mu je známe, že na Okresnom súde Nitra prebiehajú obdobné spory vo veci žalobcu o určenie vlastníckeho práva, v ktorých Krajský súd v Nitre ako súd odvolací už rozhodoval a rozsudky Okresného súdu Nitra o zamietnutí žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu potvrdil (rozsudky Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/297/2018-330 z 7. marca 2019 a č. k. 6Co/63/2018174 z 27. júna 2018). Odvolací súd sa s uvedenými rozhodnutiami stotožnil. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamena právo strany sporu na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne

však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014).

20. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritorne vo veci samej rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), pristúpil k posúdeniu dovolania žalobcu aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

21.1. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Účelom tohto ustanovenia je predchádzať vydávaniu prekvapivých rozhodnutí. Pri aplikácii tohto ustanovenia odvolací súd vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípov právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu, tzv. manudukčnej povinnosti odvolacieho súdu, jej podstatou je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, t. j. zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní dovolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky.

21.2. Žalobca odvolaciemu súdu vytýka, že nebol zo strany odvolacieho súdu upozornený (§ 382 CSP) na to, že ním uplatnený nárok bude tento súd odlišne právne posudzovať, čo sa týka nedostatku naliehavého právneho záujmu ako aj konaniu o úschovách. Odvolací súd posudzoval podľa jej názoru vec podľa iných ustanovení, ako súd prvej inštancie bez toho, aby vytvoril procesný priestor na vyjadrenie pre žalobcu.

21.3. Podľa názoru dovolacieho súdu, rozsudku odvolacieho súdu nemožno pripisovať vadu „prekvapivosti súdneho rozhodnutia“. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). Na posudzovaný prípad neaplikoval žiadne ustanovenie všeobecného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Navyše žalobca v dovolaní žiadnym spôsobom nekonkretizoval takéto ustanovenie všeobecného právneho predpisu, len „všeobecne poukázal“, že druhoinštančný súd vec posudzoval podľa iných ustanovení čo sa týka naliehavého právneho záujmu a konaní o úschovách než prvoinštančný súd, avšak bez toho, aby sa mohol žalobca k aplikácii týchto ustanovení akokoľvek vyjadriť.

21.4. Účelom oznámenia odvolacieho súdu, že hodlá použiť iný právny predpis a tým možnosť strany

vyjadriť sa k nemu (§ 382 CSP) je zabrániť prekvapivým rozhodnutiam. Súdny však počas celého konania majú konať tak, aby z ich úkonov bolo zrejmé, čo sa nimi sleduje.

22. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie pritom jasne vyplýva, že súd prvej inštancie sa prioritne zaoberal tým, či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení a následne svoje rozhodnutie založil na právnom závere, že i keď na žalovanom určení naliehavý právny záujem žalobcu daný je, vlastnícke právo k žalovaným nehnuteľnostiam jej ku dňu ich vyvlastnenia nesvedčalo.

23. Podľa odvolacieho súdu ale naliehavý právny záujem vo veci daný nie je, nakoľko žalobca žiada určiť vlastnícke právo spätne (ku okamihu vyvlastnenia), ale žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP sa určuje, či tu právo je alebo nie je, a nie to, či tu právo v minulosti bolo, na ktorom právnom závere založil napadnuté rozhodnutie.

24. Podľa názoru dovolacieho súdu po racionálnom zhodnotení týchto dvoch právnych posúdení súdov nižších inštancií o zamietnutí žaloby, oba súdy zhodne založili svoje rozhodnutia na právnom posudzovaní naliehavého právneho záujmu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c/ CSP, t. j. na vec aplikovali rovnaké ustanovenie všeobecného právneho predpisu, i keď ho na vec aplikovali odlišne, čo ale dovolateľ nenapadol. Preto pokiaľ žalobca založil daný dovolací dôvod len na namietaní, že odvolací súd posudzoval vec podľa iných ustanovení, než súd prvoinštančný, bez toho aby sa k nemu mohla vyjadriť, ktoré odlišné ustanovenia nekonkretizovala (napokon odlišné ustanovenia zákona nižšie súdy ani neaplikovali), je vylúčené, aby odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch vo vzťahu k namietanému ako súd prvej inštancie. Navyše v okolnostiach daného prípadu nebolo ani potrebné, aby odvolací súd pristupoval k splneniu tzv. mandukáčnej (poučovacej) povinnosti vyplývajúcej z § 382 CSP vo vzťahu k možnému odlišnému právnemu posúdeniu veci na základe aplikácie nižšími súdmi totožného zákonného ustanovenia, nakoľko dovolateľ mal aj v konaní o odvolaní dostatočný priestor na to, aby identifikovala a reagovala na rozhodujúcu a skutkovo spornú okolnosť, čím potom odvolacie rozhodnutie nemožno považovať za prekvapivé. S poukazom na uvedené nemohlo dôjsť k procesnej vade konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP a porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

25. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

26. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu, v ktorom namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť náhradu trov dovolacieho konania žalovanej v plnom rozsahu.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.